

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

07 березня 2019 р.

Київ

№ 8-рк

Міністерство інфраструктури України

Про припинення дій, які можуть призвести до порушень законодавства про захист економічної конкуренції

Міністерство інфраструктури України надало рекомендації Іллічівській та Южненській філіям державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (ДП «АМПУ») стосовно того, що ці філії повинні забезпечити недопущення надання послуг із повсякденного бонування сторонніми підприємствами, установами та організаціями, які не відповідають вимогам статті 19 Закону України «Про морські порти України» (не є державними підприємствами), і відповідно надавати ці послуги може виключно ДП «АМПУ» та/або його філії.

Якщо ДП «АМПУ» та/або його філії на виконання рекомендацій Мінінфраструктури будуть розривати договори із суб'єктами господарювання, які за договором з ДП «АМПУ» чи відповідною філією надають послуги з повсякденного бонування у відповідних морських портах України, такі дії можуть призвести до порушення законодавства, передбаченого статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

У разі вчинення ДП «АМПУ» та/або його філіями порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом усунення з ринків послуг із повсякденного бонування в морських портах України, на яких ДП «АМПУ» та/або його філії здійснюють свою діяльність, інших суб'єктів господарювання, таке порушення буде зумовлено виконанням рекомендацій Мінінфраструктури, які створюють умови для вчинення таких порушень.

Міністерству інфраструктури України надано обов'язкові для розгляду рекомендації:

1. Не вчиняти дій, спрямованих на обмеження конкуренції на ринках надання послуг із повсякденного бонування та/або дій, що призводять до дискримінації суб'єктів господарювання за формою власності.

2. Розробити, прийняти та оприлюднити чіткі, прозорі та недискримінаційні вимоги (критерії), яким мають відповідати суб'єкти господарювання всіх форм власності для надання послуг із повсякденного бонування.

3. Унести відповідні зміни до Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України, які виключали б можливість відмови суб'єктам господарювання в наданні послуг із повсякденного бонування на підставі форми власності.

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання відділу ринків транспорту Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 30 січня 2019 року № 130-01/676-п,

ВСТАНОВИВ:

(1) Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет), під час розгляду звернень товариства з обмеженою відповідальністю «Морський технічний центр» (далі – ТОВ «МТЦ») щодо невідповідності норм наказу Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України» від 21.08.2013 № 631, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.09.2013 за № 1533/24065 (далі – Наказ № 631), вимогам законодавства про захист економічної конкуренції, досліджено питання надання послуг із повсякденного бонування в морських портах України.

(2) Також Комітетом розглянуто заяву Южненської філії Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (далі – Южненська філія ДП «АМПУ») «Про надання висновків щодо відповідності дій суб'єктів господарювання положенням норм відповідних Законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції».

За результатами розгляду зазначеної заяви встановлено, що дії Южненської філії ДП «АМПУ» щодо *«забезпечення недопущення надання послуг з повсякденного бонування в морському порту Южний сторонніми підприємствами, установами та організаціями»* можуть містити ознаки порушення законодавства, передбачені статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Нормативно-правові акти

(3) Статтею 1 Закону України «Про морські порти» (далі - Закон) визначено, що адміністрація морських портів України - державне підприємство, утворене відповідно до законодавства, що забезпечує функціонування морських портів, утримання та використання об'єктів портової інфраструктури державної форми власності, виконання інших покладених на нього завдань безпосередньо і через свої філії, що утворюються в кожному морському порту (адміністрація морського порту).

Відповідно до статті 15 Закону державне підприємство «Адміністрація морських портів України» (далі - ДП «АМПУ») утворено з метою забезпечення, зокрема:

- дотримання законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- проведення робіт з ліквідації наслідків забруднення території та акваторії морського порту;

- створення рівних і конкурентних умов ведення господарської діяльності та отримання послуг у морському порту.

(4) Відповідно до статті 13 Закону державне регулювання діяльності в морському порту здійснюється з метою забезпечення, зокрема, недопущення забруднення навколишнього природного середовища, дотримання вимог щодо використання та охорони водних об'єктів у межах території та акваторії морського порту.

Відповідно до пункту 3 статті 19 Закону виключно державними підприємствами, установами та організаціями надаються послуги, зокрема, з **забезпечення запобігання** і ліквідації розливу забруднюючих речовин.

Згідно з пунктом 4 статті 19 Закону послуги, визначені у частині третій цієї статті, надаються в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах морського і річкового транспорту.

(5) Відповідно до Положення про Міністерство інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.06.2015 № 460, Міністерство інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) забезпечує, зокрема, формування та реалізацію державної політики з питань безпеки на морському та річковому транспорті, а також державного нагляду (контролю) за безпекою на морському та річковому транспорті.

(6) Наказом Мінінфраструктури від 21.08.2013 № 631, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 06.09.2013 за № 1533/24065, затверджено Порядок надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України (далі - Порядок).

Вимоги Наказу № 631 поширюються на адміністрацію морських портів України (далі - Адміністрація), власників (користувачів) морських терміналів, стивідорні компанії, портових операторів, операторів терміналів, вантажовідправників, вантажоотримувачів, судовласників, вантажовласників, перевізників, їх представників та інших осіб, діяльність яких пов'язана з обробкою та зберіганням вантажів, обслуговуванням суден на території та в акваторії морського порту.

(7) Згідно з визначенням термінів, наведених у Порядку, «бонування - огорожування ділянок акваторій або суден з метою локалізації та недопущення подальшого розповсюдження забруднюючих речовин по акваторії».

Згідно з частиною другою пункту 3 Порядку послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин включають, зокрема, операції з повсякденного та аварійного бонування.

Визначення термінів «повсякденного» та «аварійного» бонування в Порядку відсутні.

Інших, крім наведених вище, законодавчих та нормативно-правових актів, які б визначали терміни «повсякденне» та «аварійне» бонування, не виявлено.

(8) Відповідно до частини першої пункту 3 Порядку, надання послуг із **забезпечення запобігання** та ліквідації розливу забруднюючих речовин в акваторії та на території порту **організовується** Адміністрацією.

Відповідно до частини третьої пункту 3 Порядку, з метою **організації надання** вищезазначених послуг Адміністрація укладає відповідні договори зі **спеціалізованими підприємствами та організаціями**, які згідно з законодавством мають право надавати такі послуги, а також з відповідними аварійно-рятувальними службами.

(9) Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності», Переліком документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності, затвердженим Законом України «Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності», не встановлено дозвільних документів, необхідних спеціалізованим підприємствам та організаціям для надання послуг із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операцій із повсякденного бонування.

(10) Нормативно-правові акти, в яких визначено вимоги до спеціалізованих підприємств та організацій, які мають право надавати послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операцій з повсякденного бонування, – відсутні.

(11) Згідно з наданою ДП «АМПУ» інформацією, ДП «АМПУ» та/або його відокремленими підрозділами дозвільні документи на право надавати послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операції з повсякденного

бонування, не отримувались у зв'язку з тим, що відповідно до чинного законодавства України не встановлено обов'язку щодо їх отримання.

(12) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 1 Закону України «Про природні монополії» ринок надання послуг з повсякденного бонування не може перебувати у стані природної монополії, оскільки відсутні технологічні особливості надання послуг бонування (що зумовлюють істотне зменшення витрат виробництва на одиницю послуги в міру збільшення обсягів виробництва), за наявності яких відсутність конкуренції підвищує ефективність задоволення попиту.

Крім того, повсякденне бонування не входить до Переліку спеціалізованих послуг, що надаються у морському порту суб'єктами природних монополій, які підлягають державному регулюванню, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.06.2013 № 405.

(13) Отже, законодавчими та підзаконними актами визначено таке:

- послуги із **забезпечення запобігання** і ліквідації розливу забруднюючих речовин надаються виключно державними підприємствами, установами та організаціями;
- надання послуг із **забезпечення запобігання** та ліквідації розливу забруднюючих речовин в акваторії та на території порту **організовує** Адміністрація;
- з метою **організації надання** вищезазначених послуг Адміністрація укладає відповідні договори зі **спеціалізованими підприємствами та організаціями**, які згідно із законодавством мають право надавати такі послуги, а також з відповідними аварійно-рятувальними службами,

проте:

- послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин включають, зокрема, операції з повсякденного та аварійного бонування;
- визначення термінів «повсякденного» та «аварійного» бонування відсутні;
- жодні вимоги до спеціалізованих підприємств та організацій, які мають право надавати послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операції з повсякденного бонування, відсутні;
- дозвільні документи на право надавати послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операції з повсякденного бонування, відсутні;
- обов'язковість отримання таких документів законодавчими та підзаконними актами не встановлена.

(14) Тобто, законодавством не визначено, які саме спеціалізовані підприємства та організації мають право надавати послуги з повсякденного бонування; перелік дозвільних документів на право надавати послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операцій з повсякденного бонування, відсутній, як і самі документи, у тому числі і в ДП «АМПУ» та його філіях; обов'язковість отримання таких документів законодавчо не встановлена.

(15) В Академічному тлумачному словнику української мови (1970—1980) надані такі визначення: слово **забезпечення** – «задоволення когось, чогось у якихось потребах, створення надійних умов для здійснення чого-небудь; гарантування чогось», у той час як **запобігати** – «не допускати, заздалегідь відвертати що-небудь неприємне, небажане».

Тобто, за своїм змістом послуги із «**забезпечення запобігання** і ліквідації розливу забруднюючих речовин» повинні надаватись та безпосередньо «**запобігання** і ліквідація розливу забруднюючих речовин» є різними.

Отже, **забезпечення запобігання** – це створення умов для надання та отримання послуг із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин (зокрема, встановлення чітких, прозорих та недискримінаційних вимог (критеріїв), яким мають відповідати суб'єкти господарювання для надання послуг з повсякденного бонування), а **запобігання** – дії чи

заходи, яких вживатимуть ці суб'єкти господарювання з метою недопущення, відвернення розливу забруднюючих речовин.

Отже, за результатами аналізу норм законодавства та значення слів **забезпечення** та **запобігання** вбачається:

1) послуги із **«забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин»** повинні надаватись виключно державними підприємствами, установами та організаціями (на сьогодні це виключно ДП «АМПУ» та/або його філії), і надання цих послуг **організовується** Адміністрацією, яка з цією метою укладає відповідні договори зі **спеціалізованими підприємствами та організаціями**, які згідно із законодавством мають право надавати такі послуги, а також з відповідними аварійно-рятувальними службами;

2) безпосередньо послуги із **«запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин»** можуть надаватись **спеціалізованими підприємствами та організаціями**, які згідно із законодавством мають право надавати такі послуги, а також з відповідними аварійно-рятувальними службами. При цьому форма власності таких спеціалізованих підприємств та організацій нормами законодавства не регламентована.

(16) За інформацією, наданою ТОВ «МТЦ», міжнародні договори, стороною яких є Україна, не накладають обмежень та заборон для юридичних осіб недержавної форми власності на надання послуг із повсякденного бонування.

Обставини звернень ТОВ «МТЦ» та заяви Южненської філії ДП «АМПУ»

(17) ТОВ «МТЦ» з 2015 року здійснювало надання послуг із бонування суден у морському порту Чорноморськ на підставі договору з Іллічівською філією Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (далі – Іллічівська філія ДП «АМПУ»).

На адресу ТОВ «МТЦ» надійшов лист Іллічівської філії «АМПУ» від 06.11.2017 з інформацією про те, що на виконання рекомендацій Мініфраструктури Іллічівська філія ДП «АМПУ» не має наміру продовжувати дію договору, за яким ТОВ «МТЦ» надавало послуги бонування, а також про дострокове розірвання цього договору.

Іллічівська філія ДП «АМПУ» надала Комітету копію витягу з аудиторського звіту Мініфраструктури від 28.07.2017 № 14-2-03/12, складеного за результатами планового аудиту відповідності. Зазначеним звітом Мініфраструктури рекомендувало керівнику Іллічівської філії ДП «АМПУ» розірвати додаткову угоду до договору про надання послуг судовласнику, яка, на їх думку, була укладена з порушенням вимог пункту 5 частини третьої статті 19 Закону України «Про морські порти», на підставі якої Іллічівською філією ДП «АМПУ» начебто було неправомірно делеговано (передано) ТОВ «МТЦ» право надання послуг із забезпечення запобігання розливу забруднюючих речовин, а саме: послуг із бонування суден, які знаходяться під навантаженням/розвантаженням наливних вантажів на причалах 10-12 морського порту Чорноморськ, що призвело до недоотримання Іллічівською філією ДП «АМПУ» фінансових ресурсів у 2016 році та у I-му кварталі 2017 року.

(18) Южненська філія ДП «АМПУ» повідомила Комітет, що *«...за результатами планового аудиту відповідності діяльності Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (Южненська філія), проведеного на підставі наказу Міністерства інфраструктури України від 22.06.2018 № 164-Г, до адміністрації морського порту Южний надійшли Рекомендації (копія надається), в пункті 7 яких Комісією Міністерства інфраструктури України рекомендовано Южненській філії:*

- забезпечити вчинення необхідних заходів, спрямованих на надання в акваторії і на території морського порту «Южний» послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, в т.ч. послуг з повсякденного бонування, у відповідності до вимог Закону України «Про морські порти України»;

- забезпечити недопущення надання цих послуг сторонніми підприємствами, установами та організаціями, які не відповідають вимогам статті 19 Закону України «Про морські порти України».

Зазначені Рекомендації складені комісією з представників Управління внутрішнього аудиту та контролю Мінінфраструктури і спрямовані на «... забезпечення усунення недоліків і порушень та запобігання їх проявів в подальшому, підвищення ефективності використання майна та здійснення процесів управління, а також удосконалення діяльності Южненської філії ДП «АМПУ»...»

(19) Тобто, відповідно до Рекомендацій комісії Управління внутрішнього аудиту та контролю Мінінфраструктури, Іллічівська та Южненська філії ДП «АМПУ» повинні *«забезпечити недопущення надання цих послуг [в т.ч. послуг з повсякденного бонування] сторонніми підприємствами, установами та організаціями, які не відповідають вимогам статті 19 Закону України «Про морські порти України [не є державними підприємствами]».*

(20) За інформацією, наданою Комітету ДП «АМПУ», протягом 2016-2018 років у морському порту «Южний» надавали послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, у тому числі операцій із повсякденного бонування, такі суб'єкти господарювання:

1) товариство з обмеженою відповідальністю з іноземними інвестиціями «Трансінвестсервіс» (67543, Одеська обл., Лиманський р-н, с. Визирка, вул. Чапаєва, 50);

2) товариство з обмеженою відповідальністю «Дельта Вілмар СНД» (65481, Одеська область, м. Южне, вул. Індустріальна, 6);

3) товариство з обмеженою відповідальністю «ТЕРМІНАЛ СТІВІДОРІНГ І К» (65481, Одеська обл., м. Южне, вул. Берегова, 3);

4) акціонерне товариство «Укртранснафта» філія «Південні магістральні нафтопроводи» (65003, м. Одеса, вул. Отамана Головатого, 16);

5) Южненська філія Державного підприємства «Адміністрація морських портів України» (адміністрація морського порту «Южний») (65481, Одеська обл., м. Южне, вул. Берегова, 11).

Отже, у морському порту «Южний» протягом 2016-2018 років послуги з повсякденного бонування надавали п'ять суб'єктів господарювання, з яких лише Южненська філія ДП «АМПУ» є державної форми власності.

(21) За наявною в Комітеті інформацією, в інших морських портах України теж є суб'єкти господарювання недержавної форми власності, які за договором з ДП «АМПУ» чи відповідною філією надають послуги з повсякденного бонування, а ДП «АМПУ» на виконання пункту 3 статті 19 Закону та Порядку організовує забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин цих послуг.

(22) Отже, Іллічівська філія ДП «АМПУ», розірвавши, на виконання рекомендацій Мінінфраструктури, додаткову угоду до договору про надання послуг судновласнику з ТОВ «МТЦ», усунула з ринку надання послуг із повсякденного бонування на території Іллічівського морського порту свого єдиного конкурента.

Отже, якщо Южненська філія ДП «АМПУ» на виконання рекомендацій Мінінфраструктури також розірве договори із зазначеними вище суб'єктами господарювання, то на ринку надання послуг із повсякденного бонування в морському порту Южний залишиться тільки Южненська філія ДП «АМПУ», тобто фактично ринок, на якому зараз існує конкуренція, буде монополізовано.

(23) Нормативно-правовими актами визначено, що саме на ДП «АМПУ» в особі Южненської філії покладено обов'язок із організації надання в морському порту Южний

послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, а з метою організації надання вищезазначених послуг Заявник укладає відповідні договори зі спеціалізованими підприємствами та організаціями.

Отже, Южненська філія ДП «АМПУ» наділена монопольним правом укладання договорів, тобто допуску суб'єктів господарювання на ринок послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин (у тому числі для надання послуг із повсякденного бонування), на якому сама здійснює діяльність.

(24) Якщо ДП «АМПУ» та/або його філії на виконання рекомендацій Мінінфраструктури будуть розривати договори із суб'єктами господарювання, які за договором з ДП «АМПУ» чи відповідною філією надають послуги з повсякденного бонування у відповідних морських портах України, такі дії можуть призвести до порушення законодавства, передбаченого статтею 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(25) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.

(26) Водночас, у разі вчинення ДП «АМПУ» та/або його філіями порушення законодавства про захист економічної конкуренції шляхом усунення з ринків послуг із повсякденного бонування в морських портах України, на яких здійснює свою діяльність, інших суб'єктів господарювання, таке порушення буде зумовлено виконанням рекомендацій Мінінфраструктури, які створюють умови для вчинення таких порушень.

(27) Статтею 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що антиконкурентними діями органів влади є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Антиконкурентними діями органів влади, зокрема, визнаються:

надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції;

дія, внаслідок якої окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання створюються несприятливі чи дискримінаційні умови діяльності порівняно з конкурентами;

дія, якою встановлюються не передбачені законами України заборони та обмеження самостійності підприємств, у тому числі щодо придбання чи реалізації товарів.

Вчинення антиконкурентних дій органів влади забороняється й тягне за собою відповідальність згідно із законом.

(28) Статтею 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зокрема, забороняються дії чи бездіяльність органів влади, що полягають у схиленні суб'єктів господарювання до порушень законодавства про захист економічної конкуренції, створенні умов для вчинення таких порушень.

(29) Отже, надання Міністерством інфраструктури України рекомендацій Іллічівській та Южненській філіям ДП «АМПУ», які можуть призвести до порушення цими філіями законодавства про захист економічної конкуренції, містять ознаки порушення, передбаченого статтями 15 та 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Спростування заперечень Міністерства інфраструктури України

(30) Подання про надання рекомендацій надсилалось до Міністерства інфраструктури України листом від 30.01.2019 № 130-29/07-1250 для надання пропозицій. Листом від 28.02.2019 № 2475/27/10-19 (вх. № 6-07/2725 від 05.03.2019) Мінінфраструктури повідомило, що не погоджується з висновками, викладеними у поданні, зокрема, з таих підстав.

(31) *«Стосовно пункту першого Рекомендацій зазначаємо, що аудиторські звіти та аудиторські рекомендації, які до них додаються, складено за результатами проведення внутрішніх аудитів діяльності підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління Мінінфраструктури...»*

Враховуючи наявність спірних (неоднозначних) питань в трактуванні положень статті 19 Закону України «Про морські порти України» та наказу Міністерства інфраструктури України від 21.08.2013 № 631 «Про затвердження Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06.09. 2013 за № 1533/24065 (далі - наказ № 631), які в будь-якому випадку потребують саме нормативного врегулювання, скасування чи відміна аудиторських рекомендацій не вбачається за доцільне».

Зауваження Мінінфраструктури враховані, редакцію пункту першого резолютивної частини рекомендацій змінено в результаті обговорення на засіданні Комітету.

(32) *«Стосовно пунктів другого та третього Рекомендацій зазначаємо, що наказ № 631 розроблено відповідно до пункту 5 частини третьої та частини четвертої статті 19 Закону України «Про морські порти України», в положеннях яких йде мова саме про надання послуг з забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин.»*

Як вбачається із мотивувальної частини Рекомендацій Антимонопольний комітет дійшов висновку, щодо можливості надання послуг по запобіганню і ліквідації розливу забруднюючих речовин суб'єктами господарювання приватної форми власності.

Позиція Антимонопольного комітету ґрунтується на тому, що «забезпечення запобігання» - це створення умов для надання та отримання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин державними підприємствами, установами та організаціями, зокрема Адміністрацією морських портів України, шляхом укладення відповідних договорів на надання таких послуг із спеціалізованими підприємствами та організаціями, а «форма власності цих спеціалізованих підприємств та організацій законодавством не регламентована».

Таким чином, функції державних підприємств, установ та організацій по наданню послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України фактично зводяться лише до укладення договорів із суб'єктами господарювання приватної форми власності, які, у свою чергу, повинні безпосередньо надавати зазначені послуги на підставі договорів».

Позиція Мінінфраструктури щодо висновків Комітету не може бути врахована.

Як зазначено в мотивувальній частині рекомендацій, функції державних підприємств, установ та організацій із надання послуг забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України - це створення умов для надання та отримання послуг із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин (зокрема,

встановлення чітких, прозорих та недискримінаційних вимог (критеріїв), яким мають відповідати суб'єкти господарювання незалежно від їх форми власності, для надання послуг із повсякденного бонування).

Отже, функції державних підприємств, установ та організацій, (на сьогодні – ДП «АМПУ») із забезпечення запобігання значно ширші, ніж просто укладення договорів із суб'єктами господарювання, які будуть надавати зазначені послуги, – це створення умов для надання та отримання послуг, укладання договорів та контроль за їх дотриманням.

При цьому Комітет не стверджує, що безпосередньо послуги із запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України повинні надаватись виключно суб'єктами господарювання приватної форми власності.

Комітет пропонує Мінінфраструктури розробити та затвердити в установленому порядку нормативно-правовий акт, який має встановити чіткі, прозорі, належні та об'єктивні критерії доступу на недискримінаційних умовах **та конкурентних засадах** суб'єктів господарювання всіх форм власності (в тому числі й державної) на ринки послуг із повсякденного бонування.

«Частиною третьою статті 19 Закону України «Про морські порти» встановлено, що виключно державними підприємствами, установами та організаціями надаються послуги з забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин.

*Таким чином, укладення договорів між державними підприємствами, установами та організаціями та суб'єктами господарювання приватної форми власності по наданню останніми послуг із **забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин** не містить ознак надання самих послуг виключно державними підприємствами, установами та організаціями.*

*Укладення договору між державними підприємствами, установами та організаціями та суб'єктами господарювання приватної форми власності по наданню послуг із **забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин** повністю нівелює визначений частиною третьою статті 19 Закону України «Про морські порти» принцип надання зазначених послуг виключно державними підприємствами, установами та організаціями, оскільки за таких обставин зазначені послуги фактично будуть надаватись суб'єктами господарювання приватної форми власності, що прямо суперечить закону».*

Позиція Мінінфраструктури щодо висновків Комітету не може бути врахована.

Частиною третьою статті 19 Закону України «Про морські порти України» встановлено, що виключно державними підприємствами, установами та організаціями надаються послуги із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин.

Комітет не стверджує, що послуги саме із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин можуть надаватись суб'єктами господарювання приватної форми власності, оскільки це буде порушенням зазначеної норми Закону.

Проте законодавством не визначено, що послуги із безпосередньо запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин теж мають надаватись виключно суб'єктами господарювання державної форми власності.

За результатами проведеного аналізу норм законодавства та значення слів забезпечення та запобігання Комітет дійшов висновку, що це дві різні послуги, одна з яких відповідно до законодавства може надаватись виключно державними підприємствами, установами та організаціями, а щодо другої послуги норми законодавства, в яких була б чітко визначена форма власності суб'єктів господарювання, відсутні.

Враховуючи відсутність норми законодавства, в якій була б чітко визначена форма власності суб'єктів господарювання, які можуть надавати послуги з безпосередньо запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин, та конкурентне середовище, яке вже склалося в окремих морських портах України на ринку надання послуг із повсякденного бонування, Комітет відхиляє заперечення Мінінфраструктури.

(33) «Разом з цим Мінінфраструктури погоджується із висновками Антимонопольного комітету, застереженнями щодо відсутності у законодавстві визначення понять повсякденного та аварійного бонування, та готове розглянути питання щодо врегулювання проблематики, зокрема шляхом перегляду вимог діючого наказу № 631, в частині надання визначення термінам «повсякденне бонування» та «аварійне бонування», а також визначення типів суден, до яких у разі необхідності буде застосовуватись таке бонування».

Враховуючи наведене, керуючись пунктом 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», з метою запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, Антимонопольний комітет України надає Міністерству інфраструктури України такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Не вчиняти дій, спрямованих на обмеження конкуренції на ринках надання послуг із повсякденного бонування та/або дій, що призводять до дискримінації суб'єктів господарювання за формою власності.

2. Розробити та затвердити в установленому порядку нормативно-правовий акт, який має встановити чіткі, прозорі, належні та об'єктивні критерії доступу на недискримінаційних умовах та конкурентних засадах суб'єктів господарювання всіх форм власності на ринки послуг із повсякденного бонування.

3. Унести відповідні зміни до Порядку надання послуг із забезпечення запобігання і ліквідації розливу забруднюючих речовин у морських портах України, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 21.08.2013 № 631, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.09.2013 за № 1533/24065, які виключали б можливість відмови суб'єктам господарювання в наданні послуг із повсякденного бонування на підставі форми власності.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України є обов'язковими для розгляду органами і особами, яким вони надані.

Про результати розгляду Міністерством інфраструктури України цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у місячний строк з дня їх отримання.

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ